

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 8 K, pol leta 4 K in za četrt leta 2 K. — Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 7 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušlja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 16 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petilivrstice za enkrat 48 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 36 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 10 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprte reklamacije so poštnine proste.

Letošnja Velika noč.

Četrtočkrat že nam vstaja velikonočno solnce nad morjem krvi in nam je pisanko zavila v črn pajčolan. Ljudje kratke pameti in sprijelega srca godrnjajo celo zoper Boga in z bogokletnim jezikom podtikajo njemu krivdo nad to morijo, posnemajoč hude bne juče, ki so se rogali trpečemu Zveličarju, češ, če si Sin božji, stopi iz križa! Strašna vojna je sad blazne človeške modrosti brez Boga in zlorabe proste volje posledek človeških strasti, zlasti napuha, gospodvalnosti, trdosrčnosti. Če se človek vpraša: zakaj se za pravo koljemo med seboj? mora človek zardeči nad človeško omejenostjo in zlobo. Samo po sebi je vendar umljivo, da imamo vsi pravico pod solncem živeti, govoriti s svojim jezikom, se posluževati sredstev, ki jih narava ponuja vsem, da dosežemo svoj časni in večni cilj. Ali ni nezmislno, sebi lastiti vse pravice, drugim pa nič? Pa vendar so ljudje, ki jim to ne gre v glavo. In tako si morajo ideje, ki so same po sebi umljive, šele po strašnih borbah priboriti veljavo. Zmota je pač najdražja reč, ki se plačuje ne samo z denarjem, ampak celo s krvjo.

Velikonočno jutro prodira s svojimi žarki skozi mrak človeških zmot, krivic, nasilstev, laži in surove sile. Izraelcu je bila Velika noč spomin izhoda iz egiptovske sužnosti v novo, prosto domovino, kristjanu je spomin Gospodovega vstajenja in znamenje zmage življenja nad smrtjo, pravice nad surovo silo, resnice nad lažjo. Da so Izraelci dosegli sloboden izhod iz Egipta, je bilo treba deset egiptovskih nadlog. Zakaj? Ker je bil Faraon zakrknjen in ni hotel zasušnjenih Izraelcev odpustiti. In krščanska Velika noč je postala mogoča le po Velikem petku, po strašnem trpljenju.

Kdo je kriv, da je prišlo nad Evropo ne samo deset, ampak nešteto vojnih nadlog? Vsak izmed nas je nekoliko kriv, je obče znano že od začetka vojne. Samo duševno slepi in gluhi ljudje morejo dvomiti o tem. Bivši nemški poslanik v

Londonu, knez Lichnovski, nam je ravnokar to očitno potrdil. O starem Nabuhodonozorju stoji zapisano, da je sklical veliko vojno posvetovanje in je sklenil, da se „brani“ proti vsem, v resnici pa je hotel podjarmiti si vse narode.

To je tisti duh, ki si je zapisal na prapor:

Germanom dan, Slovanom noč,
Francozom smrt za vselej!

A cela zgodovina človeštva potrjuje resnico, ki jo oznanja velikonočno jutro: tudi najbolj surova sila, ki sloni le na krivici, se začasno stre. Kar je postavljeno na laži, krivici, nasilstvu, se ne more dolgo vzdržati. Surovi moderni faraon, ki hoče v sužnosti držati vse narode zlasti še naš mukotrpn narod, se bo nazadnje

Nam pa, ki krivico trpimo, kliče Velika noč v spomin besede dičnega pesnika Gregorčiča:

Le vstani, uborni narod moj,
Do danes v prah teptan,
Pepelni dan ni dan več tvoj,
Tvoj je — vstajenja dan!

Letošnja Velika noč naj torej presine vzvišena velikonočna misel vso našo dušo, zadnje strune našega srca. Zavedajmo se: po delu, po borbi obhaja končno pravica svoje vstajenje. Vzpričo žalostne sedanosti nas osrečuj lepa misel hrvatskega pesnika Preradoviča, čegar obletnico obhaja cela Jugoslavija te dni: v težkih trenutkih ohrani ljudstvo — zvestobo sebi, zaupanje v Boga!

Slovenci! Slovenke! Jugoslovani! Bliža nam se veselo vstajenje našega rodu. Bliža se nam svoboda, samostojnost! Živela Jugoslavija! Alalujala!

Pridelovanje tobaka na Štajerskem.

Štajerski deželni odbor razglasa o nasadih tobaka pogoje tobačne uprave, s katero morajo skleniti pogodbo tisti posestniki, ki žele saditi tobak za erar:

C. kr. generalno ravnateljstvo tobačne uprave na Dunaju namerava na predlog c. kr. finančnega ministrstva udomačiti in pospeševati na Štajerskem pridelovanje tobaka.

Pridelovanje tobaka zahteva mnogo toplote ter ravno in plodno zemljo. Kot bolj ali manj ugodne lege na Štajerskem se zaznamujejo:

I. Južnovzhodno Srednje Štajersko, t. j. ozemlje vzhodno od črte Wildon—Maribor—Pragarsko do ogrske in hrvatske meje, na severu do levostranskih brežin Murske doline, na jugu do Bistrice, Dravinje in Drave.

II. Severovzhodno Srednje Štajersko, doline ob reki Safnici, Žabnici (Safen), Bistrici, Ilzbachu, in Rabi.

III. Južnovzhodni del Spodnjega Štajerja med Savo in spodnjim tokom Sotle.

IV. Celjski okraj, obstoječ izveč iz Savinjske doline med Braslovčami in Celjem.

Za poskusni nasad v letu 1918 da brezplačno semena na razpolago tobačna uprava; drugo seme se ne sme porabljati. Poskusno zemljišče mora obsegati najmanj 2000 štirijaških metrov. V celtem Štajerskem se v letu 1918 za pridelovanje tobaka ne sme porabiti nad 20 hektarjev.

C. kr. tobačna uprava namerava dati poskuševalcem za meterski stot oddanega posušenelega, na določen način, ki se pozneje naznani, razbranega in v šopke zvezanega tobaka 159 K kot povprečna cena in sicer v tem smislu, da velja ta cena za tobak, ki je približno po kakovosti enak ogrskemu detrocinskemu

LISTEK.

Kako so z nami ravnali.

Č. g. Peter Žirovnik, kaplan in upravitelj minoritskega posestva v St. Vidu pri Ptujju, sedaj kaplan pri minoritski cerkvi v Ptujju, je bil v začetku vojne leta 1914 po nedolžnem preganjanju, kot mnogo drugih poštenih Slovencev, Nemškutarji in zagriženih Nemci so uprizorili proti njemu strašno gonjo. Samo srečnemu slučaju se ima č. g. Žirovnik zahvaliti, da je ostal pri življenju. In kaj je zakrivil? Nič drugega, kakor da je ostal zvest sin svojega slovenskega rodu in ker je bil kot katoliški duhovnik trn v peti ptujskim in okoliškim verskim in narodnim odpadnikom.

Nemškopisani list „Union“ v Pragi in za njim slovenski listi so prinesli dobesečno naslednjo izjavo tako kruto in po nedolžnem preganjanega patra Pet. Žirovnika:

„Jaz Peter Žirovnik sem v 44. letu starosti, sedaj kaplan pri minoritih v Ptujju na Štajerskem. L. 1914, v začetku vojne, sem bil kaplan in upravitelj posestva pri Sv. Vidu pri Ptujju. Dne 3. avgusta leta 1914 sem se ob 9. uri zvečer vračal domov. Na potu me je srečal c. kr. orožniški postajevodja Čebule in mi zaukazal, da naj grem z njim v svoje stanovanje. Ko sva prišla domov, me je vprašal surovo: „Ali ste zakrivilili veleizdajstvo ali žaljenje Verdana va?“ Odgovoril sem, da nisem ne enega, ne drugega. Rekel mi je: „Naj bo, kakor hoče, zaukazano je

mi, da naj Vas aretiram.“ Rekel sem mu: „Če Vam je ukazano, moram ubogati.“ Vzel je iz žepa verigo, ker mu je bilo zaukazano, da naj me vklene. Dal sem se mu mirno vkleniti. Prosil sem ga, da naj me z vozom odpelje v Sterntal, ker se bojim izgredov množice na Bregu in v Ptujju in opozoril sem orožnika na Tombahov slučaj. Rekel mi je, da mu je zaukazano, da me brez voza, peš odpelje v Ptuj.

Prišla sva brez odmora na Breg. Cesta med hišo trgovca Sorka in drugo hišo je bila popolnoma zasedena. Bilo je tu moških, žensk in otrok. Vprašal sem orožnika, kaj pomenja ta množica. Namesto odgovora mi je zaukazal: „Napreji!“ Ko sva prišla do množice, me je množica napadla. Culi so se glasni klici: „Doli s prokletim srbskim psom, veleizdajalcem, kraljevim morilcem itd.“ Ob enem so me bili s palicami, kamenjem, rokami, mi dajali zaušnice, mi ruvali lase, pljuvali vame, metali name blato in tudi konjske odpadke, posebno okoli ust. Strgali so mi klobuk z glave, pod desnim očesom pa me je nekdo udaril z nekim ostrim predmetom. Dne 6. oktobra mi je dr. Treitl pregledal rano v sodnem postopju v Ptujju. Pri onem napadu je svetica luč iz gostilne in sem mogel razločno spoznati nekatere znane obraze, n. pr. mizarja Marza in tesarja Kressniga. Ta me je v hiši gostilničarja in mesarja Stanitza napadel s klicem: „Prokleti srbski lopov!“ in me udaril z obema rokama. Množica me je tako obkolila, da nisem mogel videti spremljajočega me orožnika, ki ni niti ganil s prstom v mojo obrambo.

Ko pridem pred občinsko hišo na Bregu, je stovil iz nje orožniški stražmojster Zlatar, me potegnul iz množice in me odpeljal v pisarno. Pokazal mu

sem rano in mu povedal, da so mi odnesli klobuk. Zlatar me je vprašal, ali vem, zakaj sem aretiran. Odgovoril sem, da ne vem in da imam mirno vest. Rekel mi je: Mi imamo zanesljive priče za vašo krivdo. Dejal sem: To ni mogoče. Zlatar je dejal: Vi duhovniki ste vsi veleizdajalci, zapri vas bomo vse, samo župnik v Hajdini je napol dostojen človek. Jaz sem mu odgovoril: Razbojnika varujete množice, me ne pa ne! On je rekel: Vi ste hujski od razbojnika! Potem me je začel zaslišavati: Ali ste kaj dali za Rdeči križ? Jaz: 34 K. On: Zakaj ne več? Jaz: Nisem mogel več, dal pa bom o priliki. On: Ali ste darovali mašo-zadušnico za umorjenega nadvojvodo nadvojvodinjo? Jaz: Da. On: Zakaj ste tako slavo proslavili? Rojstni dan Njegovega Velika? Jaz: Ker je taka navada. On: Zakaj ste 18. avgusta izobesili cesarsko zastavo? Zakaj molite za cesarja, domovino in armado? To ste delali zato, da zakrijete, kar čutite v svoji cerkvi za to? To je trajalo nekako eno uro. Ves dan nisem mogel iti iz cerkve. Notranjost! — To je bilo vseh 18 dni. Čas je občinski svetnik, avgustovskemu, tulilo, skakalo na potu. Jaz: Vam s srbskim orožnikom? Ti lopov! Naj ti sedaj sem opozoril orožnika, da odgovoril: Kaj to! To je le množice ni opominjal niti z onog v spremstvu treh vojnikov. Zlatar me je vprašal, ali vem, zakaj sem aretiran. Odgovoril sem, da ne vem in da imam mirno vest. Rekel mi je: Mi imamo zanesljive priče za vašo krivdo. Dejal sem: To ni mogoče. Zlatar je dejal: Vi duhovniki ste vsi veleizdajalci, zapri vas bomo vse, samo župnik v Hajdini je napol dostojen človek. Jaz sem mu odgovoril: Razbojnika varujete množice, me ne pa ne! On je rekel: Vi ste hujski od razbojnika! Potem me je začel zaslišavati: Ali ste kaj dali za Rdeči križ? Jaz: 34 K. On: Zakaj ne več? Jaz: Nisem mogel več, dal pa bom o priliki. On: Ali ste darovali mašo-zadušnico za umorjenega nadvojvodo nadvojvodinjo? Jaz: Da. On: Zakaj ste tako slavo proslavili? Rojstni dan Njegovega Velika? Jaz: Ker je taka navada. On: Zakaj ste 18. avgusta izobesili cesarsko zastavo? Zakaj molite za cesarja, domovino in armado? To ste delali zato, da zakrijete, kar čutite v svoji cerkvi za to? To je trajalo nekako eno uro. Ves dan nisem mogel iti iz cerkve. Notranjost! — To je bilo vseh 18 dni. Čas je občinski svetnik, avgustovskemu, tulilo, skakalo na potu. Jaz: Vam s srbskim orožnikom? Ti lopov! Naj ti sedaj sem opozoril orožnika, da odgovoril: Kaj to! To je le množice ni opominjal niti z onog v spremstvu treh vojnikov.

Zlatar me je vprašal, ali vem, zakaj sem aretiran. Odgovoril sem, da ne vem in da imam mirno vest. Rekel mi je: Mi imamo zanesljive priče za vašo krivdo. Dejal sem: To ni mogoče. Zlatar je dejal: Vi duhovniki ste vsi veleizdajalci, zapri vas bomo vse, samo župnik v Hajdini je napol dostojen človek. Jaz sem mu odgovoril: Razbojnika varujete množice, me ne pa ne! On je rekel: Vi ste hujski od razbojnika! Potem me je začel zaslišavati: Ali ste kaj dali za Rdeči križ? Jaz: 34 K. On: Zakaj ne več? Jaz: Nisem mogel več, dal pa bom o priliki. On: Ali ste darovali mašo-zadušnico za umorjenega nadvojvodo nadvojvodinjo? Jaz: Da. On: Zakaj ste tako slavo proslavili? Rojstni dan Njegovega Velika? Jaz: Ker je taka navada. On: Zakaj ste 18. avgusta izobesili cesarsko zastavo? Zakaj molite za cesarja, domovino in armado? To ste delali zato, da zakrijete, kar čutite v svoji cerkvi za to? To je trajalo nekako eno uro. Ves dan nisem mogel iti iz cerkve. Notranjost! — To je bilo vseh 18 dni. Čas je občinski svetnik, avgustovskemu, tulilo, skakalo na potu. Jaz: Vam s srbskim orožnikom? Ti lopov! Naj ti sedaj sem opozoril orožnika, da odgovoril: Kaj to! To je le množice ni opominjal niti z onog v spremstvu treh vojnikov. Zlatar me je vprašal, ali vem, zakaj sem aretiran. Odgovoril sem, da ne vem in da imam mirno vest. Rekel mi je: Mi imamo zanesljive priče za vašo krivdo. Dejal sem: To ni mogoče. Zlatar je dejal: Vi duhovniki ste vsi veleizdajalci, zapri vas bomo vse, samo župnik v Hajdini je napol dostojen človek. Jaz sem mu odgovoril: Razbojnika varujete množice, me ne pa ne! On je rekel: Vi ste hujski od razbojnika! Potem me je začel zaslišavati: Ali ste kaj dali za Rdeči križ? Jaz: 34 K. On: Zakaj ne več? Jaz: Nisem mogel več, dal pa bom o priliki. On: Ali ste darovali mašo-zadušnico za umorjenega nadvojvodo nadvojvodinjo? Jaz: Da. On: Zakaj ste tako slavo proslavili? Rojstni dan Njegovega Velika? Jaz: Ker je taka navada. On: Zakaj ste 18. avgusta izobesili cesarsko zastavo? Zakaj molite za cesarja, domovino in armado? To ste delali zato, da zakrijete, kar čutite v svoji cerkvi za to? To je trajalo nekako eno uro. Ves dan nisem mogel iti iz cerkve. Notranjost! — To je bilo vseh 18 dni. Čas je občinski svetnik, avgustovskemu, tulilo, skakalo na potu. Jaz: Vam s srbskim orožnikom? Ti lopov! Naj ti sedaj sem opozoril orožnika, da odgovoril: Kaj to! To je le množice ni opominjal niti z onog v spremstvu treh vojnikov. Zlatar me je vprašal, ali vem, zakaj sem aretiran. Odgovoril sem, da ne vem in da imam mirno vest. Rekel mi je: Mi imamo zanesljive priče za vašo krivdo. Dejal sem: To ni mogoče. Zlatar je dejal: Vi duhovniki ste vsi veleizdajalci, zapri vas bomo vse, samo župnik v Hajdini je napol dostojen človek. Jaz sem mu odgovoril: Razbojnika varujete množice, me ne pa ne! On je rekel: Vi ste hujski od razbojnika! Potem me je začel zaslišavati: Ali ste kaj dali za Rdeči križ? Jaz: 34 K. On: Zakaj ne več? Jaz: Nisem mogel več, dal pa bom o priliki. On: Ali ste darovali mašo-zadušnico za umorjenega nadvojvodo nadvojvodinjo? Jaz: Da. On: Zakaj ste tako slavo proslavili? Rojstni dan Njegovega Velika? Jaz: Ker je taka navada. On: Zakaj ste 18. avgusta izobesili cesarsko zastavo? Zakaj molite za cesarja, domovino in armado? To ste delali zato, da zakrijete, kar čutite v svoji cerkvi za to? To je trajalo nekako eno uro. Ves dan nisem mogel iti iz cerkve. Notranjost! — To je bilo vseh 18 dni. Čas je občinski svetnik, avgustovskemu, tulilo, skakalo na potu. Jaz: Vam s srbskim orožnikom? Ti lopov! Naj ti sedaj sem opozoril orožnika, da odgovoril: Kaj to! To je le množice ni opominjal niti z onog v spremstvu treh vojnikov.